

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική
Ιστορία
18^{ος} – 20^{ος} αιώνας
Μάθημα 5α

Παιδαγωγική Σχολή
Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Κουσερή Γεωργία

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ (1830-1881)
Ίδρυση του Νεοελληνικού κράτους: Όθωνας,
Συντάγματα (1844-1864).

Η εδαφική επικράτεια και το πολίτευμα του νεοσύστατου κράτους

- Εξαιρετικά μικρό σε έκταση, με μοναρχικό καθεστώς υπό την εγγύηση των τριών μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης (Βρετανίας, Γαλλίας και Ρωσίας).
- Η περιορισμένη εδαφική επικράτεια συνέβαλε στην ανάπτυξη της Μεγάλης Ιδέας και των αλυτρωτικών αγώνων του έθνους για την απελευθέρωση και των άλλων Ελλήνων. Το μοναρχικό καθεστώς προκάλεσε την ανάπτυξη φιλελεύθερου κινήματος για την προαγωγή των συνταγματικών και κοινοβουλευτικών θεσμών.

Τα όρια
της χώρας
στον
19^ο αι.

Η ενσωμάτωση των Επτανήσων 1864

Οι εδαφικές αλλαγές του ελληνικού κράτους από το 1832 ως το 1947

Ο αλυτρωτισμός

- Η εθνική πολιτική για την απελευθέρωση των αλύτρωτων ιστορικών ελληνικών τόπων και την υλοποίηση της **Μεγάλης Ιδέας** πέτυχε ευρύτατη εθνική συναίνεση.
- Υπήρξαν, ωστόσο, και επικρίσεις για την άσκηση της αλυτρωτικής πολιτικής (Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Εμμανουήλ Ροΐδης) που όμως συνιστούσαν μειοψηφία.

Μεγάλη Ιδέα

- «Η Μεγάλη Ιδέα, που διατυπώθηκε με σαφή τρόπο από τον Ιωάννη Κωλέττη το 1844 εν μέσω μιας έντονης πολιτικής σύγκρουσης μεταξύ αυτοχθόνων και ετεροχθόνων Ελλήνων, έγινε η θεμελιώδης αποστολή του νέου κράτους. Ο ελληνικός αλυτρωτισμός στηριζόταν σε δύο παραδοχές: η πρώτη ήταν πως τα σύνορα του ελληνικού κράτους έπρεπε να επεκταθούν ώστε να αντιστοιχούν με τα όρια του έθνους και η δεύτερη πως ο αλύτρωτος ελληνισμός προσδοκούσε την απορρόφησή του από το ελληνικό κράτος. Εκτός από την προφανή της λειτουργία ως οχήματος εδαφικής επέκτασης, η Μεγάλη Ιδέα επετέλεσε πολλές επιπλέον αφανείς πολιτικές λειτουργίες: υπήρξε μηχανισμός νομιμοποίησης του κατά τα άλλα αδύναμου ελληνικού κράτους, δικαιολόγησε τη μεγέθυνση του κρατικού μηχανισμού και λειτούργησε ως ιδεολογία λαϊκής κινητοποίησης στο όνομα της ενίσχυσης της κοινωνικής και πολιτικής συνέχειας. [...] Φυσικά, η επίδραση που ασκούσε στο φαντασιακό των Ελλήνων η Μεγάλη Ιδέα είχε και αρκετά μειονεκτήματα. Με δεδομένους τους ιδιαίτερα περιορισμένους πόρους του κράτους, το όραμα αυτό παρήγαγε συνεχή πολιτικά διλήμματα και διόγκωνε τις στρατιωτικές δαπάνες...».

Καλύβας, 2015. *Καταστροφές και Θρίαμβοι. Οι 7 κύκλοι της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας*, σελ. 75-76

- «Στην μαξιμαλιστική εκδοχή της η Μεγάλη Ιδέα συνεπαγόταν την επανίδρυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, με την Κωνσταντινούπολη ως πρωτεύουσα». Καλύβας 2015, σελ.77
- Αλύτρωτοι Έλληνες: οι ελληνόφωνοι πληθυσμοί που ήταν διασκορπισμένοι σε ολόκληρη την Οθωμανική Αυτοκρατορία.
- Μη Ελληνόφωνος πληθυσμός – Ανταγωνισμός από τα Βαλκανικά κράτη

Το «Ανατολικό Ζήτημα» ως ιστορικός όρος

Ανατολικό Ζήτημα ονομάζεται το διεθνές ζήτημα που προκλήθηκε από τη βαθμιαία αποδυνάμωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και την πλήρωση του κενού που προέκυψε από αυτή την αποδυνάμωση στην Εγγύς Ανατολή και ιδίως στη Χερσόνησο του Αίμου. Η παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας χρονολογείται από τον 17ο αι., όταν τερματίστηκαν οι οθωμανικές κατακτήσεις και εκδηλώθηκαν προβλήματα στην οικονομία και στη διοίκηση της αχανούς αυτοκρατορίας.

Ο Κριμαϊκός Πόλεμος

- **Αφορμή:** Το αίτημα που πρόβαλε η Ρωσία προς την Πύλη να της αναγνωρίσει το δικαίωμα προστασίας των ορθοδόξων που απέρρευε, κατά τη δική της ερμηνεία, από τη *Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή* (1774) και η άρνηση του σουλτάνου, κατόπιν υποστήριξης Αγγλίας και Γαλλίας, του αιτήματος αυτού.
- **Γεγονότα:**
 - Μάιος 1853: εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.
 - Μάρτιος 1854: έναρξη του πολέμου, αφού προηγουμένως η Πύλη συνήψε συμμαχία με Αγγλία-Γαλλία.
 - Ιανουάριος 1856: τερματισμός επιχειρήσεων, ήττα της Ρωσίας.
- **Χώρος επιχειρήσεων:** Χερσόνησος της Κριμαίας (νότια Ρωσία).
- **Απήχηση στην Ελλάδα:** η κοινή γνώμη υπέρ της Ρωσίας, υποκίνηση εξεγέρσεων σε Θεσσαλία, Ήπειρο και Χαλκιδική. Σαφής παρέμβαση Αγγλίας, Γαλλίας στα εσωτερικά της χώρας και εξαναγκασμός του Όθωνα να αποπέμψει τη φιλορωσική κυβέρνηση και να διορίσει φιλοδυτική.

Χάρτης επιχειρήσεων του Κριμαϊκού Πολέμου

Από τον πίνακα του Φραντς Ρουμπώ
Η Πολιορκία της Σεβαστούπολης (1904)

Η Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων

30 Μαρτίου 1856

- **Όροι:**

- Η Πύλη εξασφάλισε το δικαίωμα συμμετοχής της στο σύστημα ασφάλειας των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης.
- Ο Εύξεινος Πόντος ορίστηκε ουδέτερη θάλασσα.
- Οι εκβολές του Δούναβη δόθηκαν και πάλι στην Πύλη και επιβεβαιώθηκε η αυτονομία των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών υπό την προστασία των μεγάλων δυνάμεων.
- 18 Φεβρουαρίου 1856: **Χάτι Χουμαγιούν**: αυτοκρατορικό διάταγμα του σουλτάνου με το οποίο υποσχόταν πλήρη ισότητα στους υπήκοούς του ανεξαρτήτως θρησκευάτος ή καταγωγής. Με το διάταγμα αυτό εγκαινιάστηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία η περίοδος του **Τανζιμάτ** (μεταρρυθμίσεων).

Οι πρώτες προσπάθειες συγκρότησης του Ελληνικού κράτους (α)

Η Ελλάδα του 1830:

- χώρα 750.000 κατοίκων
- κατεστραμμένες οι παραγωγικές υποδομές
- ο εμπορικός στόλος (Ύδρας, Σπετσών και Ψαρών) είχε υποστεί σοβαρότατες ζημιές
- ελαιώνες κατεστραμμένοι και εγγειοβελτιωτικά έργα παραμελημένα
- ανεπαρκείς συγκοινωνίες (έλλειψη υποζυγίων, κατεστραμμένες γέφυρες)

Οι πρώτες προσπάθειες συγκρότησης του Ελληνικού κράτους (β)

- Έλευση του **Όθωνα** συνοδεία Βαυαρών και άλλων Γερμανών (επιστημόνων και καλλιτεχνών) με σκοπό την οικοδόμηση της χώρας σύμφωνα με τα πρότυπα του **κλασικισμού**.
- Νομοθεσία, διοίκηση, εκπαίδευση, υπηρεσίες, πολεοδομία, κτίρια της νέας πρωτεύουσας μαρτυρούν αξιόλογο επιτελείο νομομαθών, οικονομολόγων, στρατιωτικών, αρχιτεκτόνων και καλλιτεχνών.
- Επιτυχία στο έργο της διοίκησης, αποτυχία στους τομείς της οικονομίας και της ασφάλειας

Υποδοχή του Όθωνα

Ο νεαρός Όθων

Ο Όθων στο Ναύπλιο

Ο Όθων στην Αθήνα

Οι αντιβασιλείς Άρμανσπεργκ – Μάουρερ - Έιντεκ

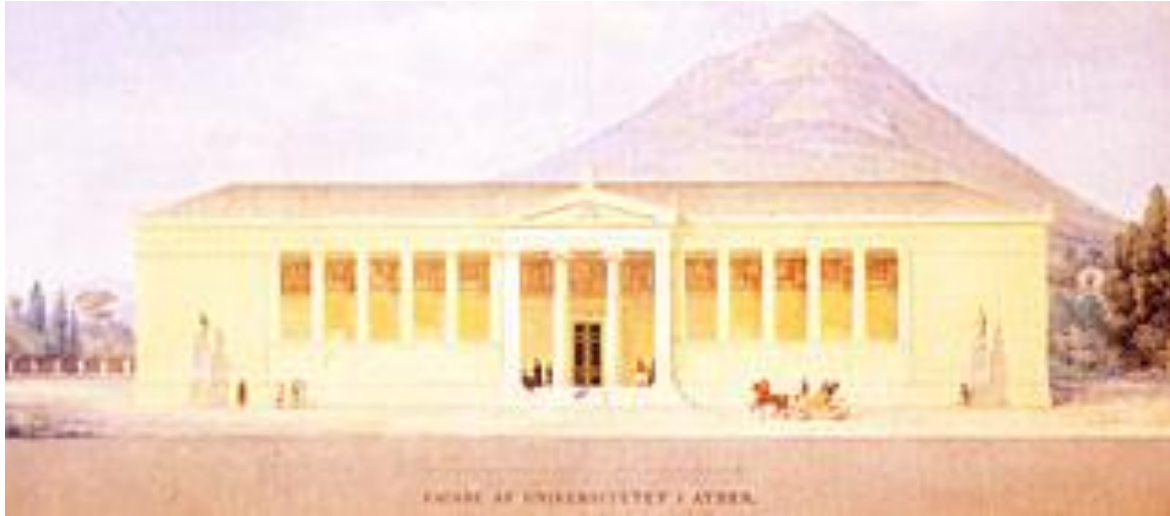
Ο ενήλικος Όθων

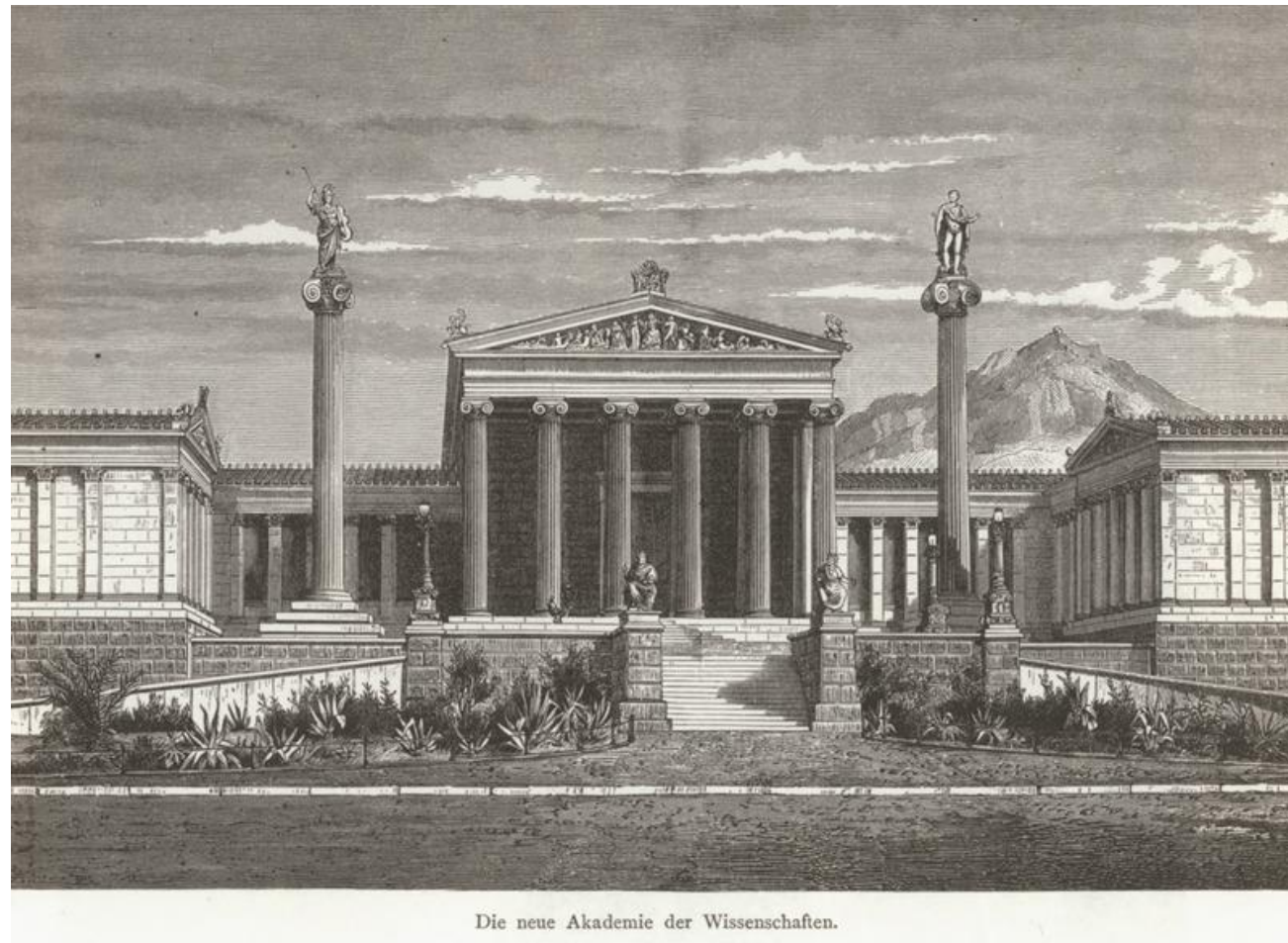
Η βασίλισσα Αμαλία

Η τριλογία του νεοκλασικισμού: Πανεπιστήμιο

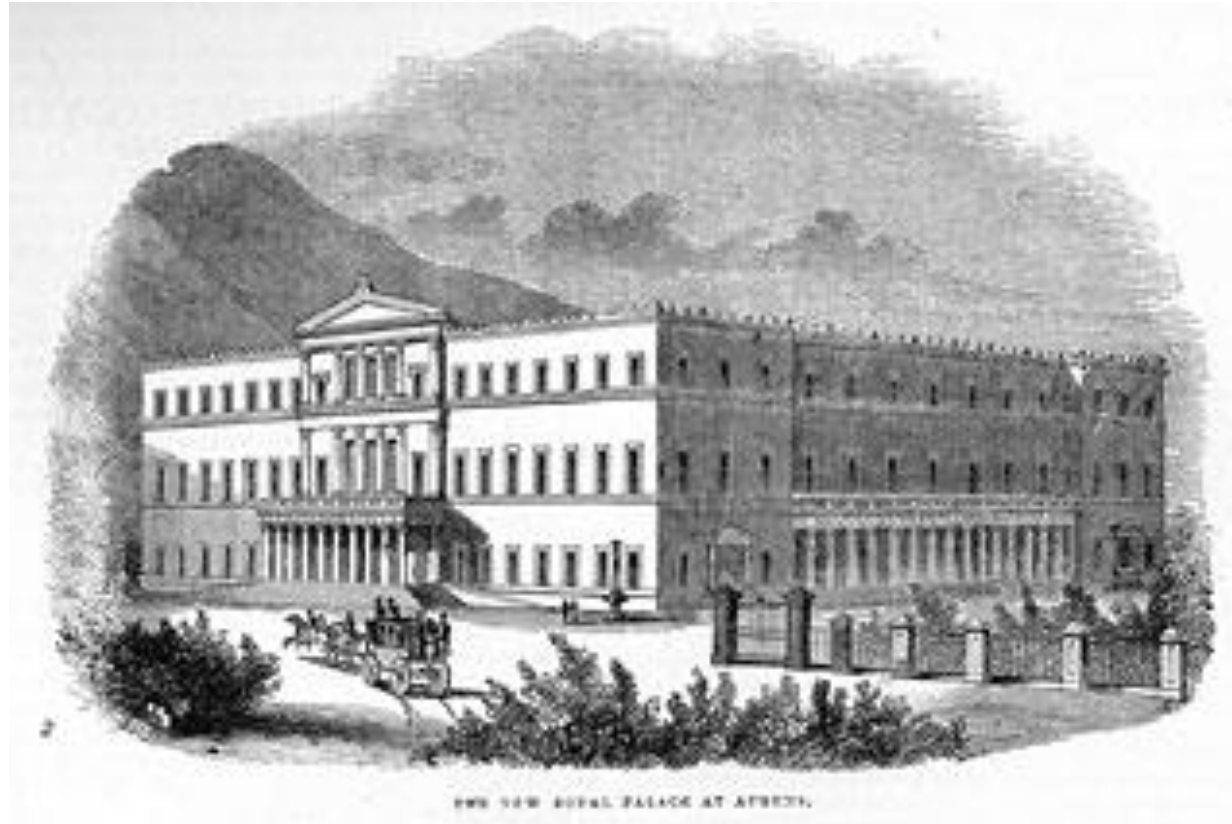
Η τριλογία του νεοκλασικισμού: Ακαδημία

Η τριλογία του νεοκλασικισμού: Βιβλιοθήκη

Τα παλαιά ανάκτορα, 1843

Τα παλαιά ανάκτορα, 1877

Τα παλαιά ανάκτορα, 1880

Πολεοδομική πρόταση

Η πολεοδομική πρόταση των Κλεάνθη-Scahubert για την πόλη των Αθηνών του 1833 (Πηγή: Κ. Μπίρης, Αι Αθήναι από του 19ου εις τον 20όν αιώνα, Αθήνα 1966)

Τελική μορφή

Η τελική μορφή του πολεοδομικού σχεδίου των Αθηνών, μετά την επέμβαση του Gaertner και την οριστική τοποθέτηση των Ανακτόρων στον αυχένα μεταξύ Λυκαβηττού και Ακροπόλεως, έξω από τη Μεσογαία πύλη του τείχους.

Αθηναϊκός δρόμος και νεοκλασικά κτίρια

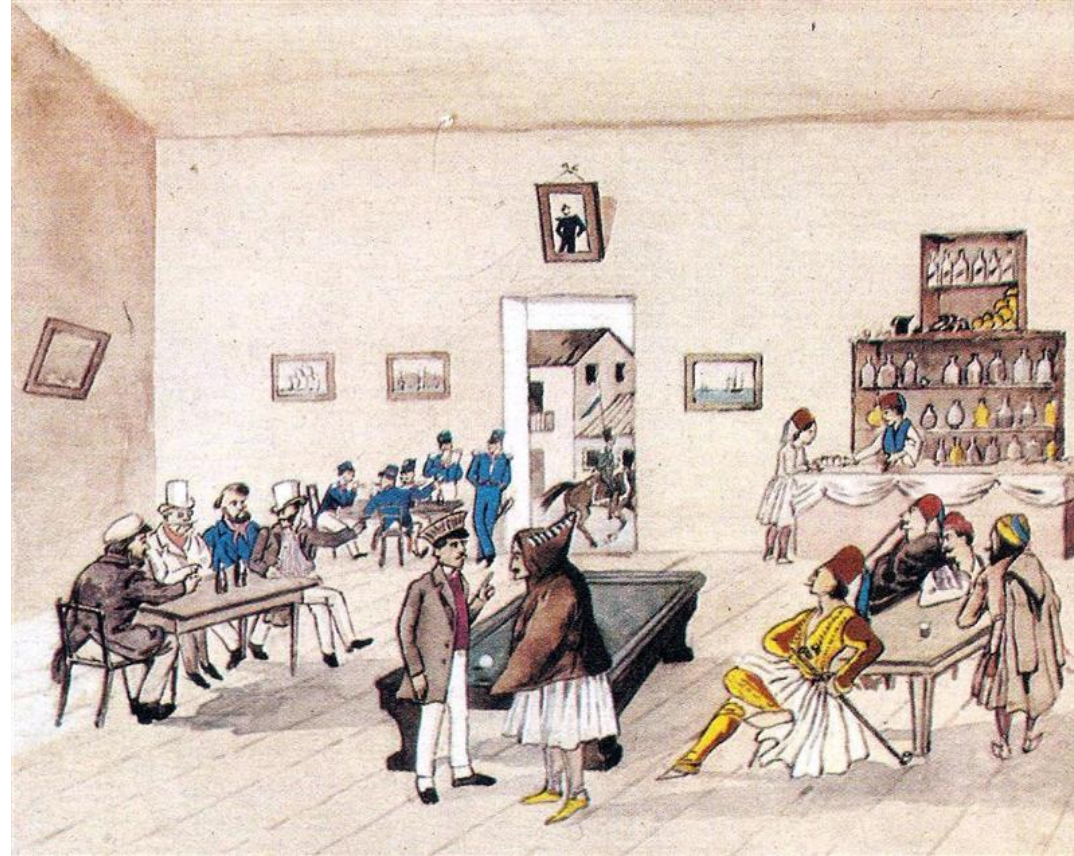

Σοβαρά και άλυτα προβλήματα

- ανεπάρκεια διαθέσιμων κεφαλαίων
- αδυναμία της χώρας να διανείμει τις εθνικές γαίες στους αγρότες (υποθηκευμένες για την εξυπηρέτηση των τοκοχρεολυσίων από τα εθνικά δάνεια του Αγώνα)
- επιπολάζουσα ληστεία
- αναλφαβητισμός και δεισιδαιμονία

Αθηναϊκό καφενείο

Αθηναϊκό καφενείο των πρώτων μετεπαναστατικών χρόνων. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους η πολιτική απασχολούσε τους περισσότερους Έλληνες, και τα καφενεία της πρωτεύουσας αποτελούσαν χώρο διεξαγωγής έντονων πολιτικών συζητήσεων. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Οικονομία

- Αγροτικές υποδομές κατεστραμμένες
- Γαιοκτητικό καθεστώς

1835: προικοδότηση ελληνικών οικογενειών (πιστοτικό γραμμάτιο 2000 δραχμών)

Σαράντα στέμματα εθνικής γης αγορά με υποθήκη (6% της τιμής αγοράς για 36 χρόνια και 3% φορο) και η γη γινόταν διαπαντός ιδιοκτησία τους

- Δυσκολίες αποπληρωμής, χειραγώγηση και διαφθορά
- Εμπόριο ανέκαμψε ειδικά στη Σύρο

Ασφάλεια

- Ζητήματα οπλαρχηγών
- Συμμορίες ατάκτων
- Όθων: προσπάθησε να δημιουργήσει τακτικό στρατό και να διαλύσει τα σώματα των ατάκτων
- Γηραιότεροι εντάχθηκαν σε τιμητικό σώμα
- 1834-40 : φαινόμενο ληστείας πειρατείας

Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδας

Το εκκλησιαστικό καθεστώς σύμφωνα με το οποίο, από το 1833 και εξής, η Εκκλησία της Ελλάδας απολαύει διοικητικής αυτονομίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο αναγνώρισε το Αυτοκέφαλο το 1850 μαζί με άλλες μεταγενέστερες ρυθμίσεις.

Η Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 (α)

Αιτίες:

- Πολλοί από τους παλαιούς άρχοντες βρέθηκαν παραγκωνισμένοι από τα δημόσια πράγματα.
- Φιλελεύθεροι πολιτικοί και διανοούμενοι δυσανασχετούσαν με την άρνηση του μονάρχη να παραχωρήσει Σύνταγμα.
- Συντηρητικοί κύκλοι της Εκκλησίας αντιδρούσαν στην ανακήρυξη του [αυτοκέφαλου της Εκκλησίας της Ελλάδος](#) και στη διοικητική της αποδέσμευση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Η επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843

Η Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 (β)

Τα ετερόκλητα αυτά στοιχεία υποχρέωσαν τον Όθωνα, την **3η Σεπτεμβρίου 1843**, δια της στρατιωτικής φρουράς της Αθήνας, να συγκαλέσει εθνοσυνέλευση και να παραχωρήσει Σύνταγμα. *Ήταν η αφετηρία του κοινοβουλευτικού βίου της χώρας.*

Η Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 (γ)

Αποτελέσματα:

- Επανήλθαν στα πράγματα οι παλαιοί άρχοντες με *κοινοβουλευτική επίφαση*, στην ουσία πανίσχυροι απέναντι στον λαό (απουσία σταθερών πολιτικών κομμάτων → ομαλός πολιτειακός βίος και ουσιαστικός έλεγχος της βασιλικής εξουσίας).
- Το Σύνταγμα του 1844, ένα από τα πιο φιλελεύθερα Συντάγματα της εποχής, δεν κατοχύρωνε τη λαϊκή κυριαρχία (απουσία σταθερών πολιτικών σχηματισμών → άσκηση της εξουσίας από την πλειοψηφία του κοινοβουλίου).

Σύνταγμα 1844: συνταγματική μοναρχία (μορφή πολιτεύματος)

Δικαιώματα που κατοχυρώθηκαν

- Ισότητα απέναντι στο νόμο
- Απαγόρευση της δουλείας
- Απαραβίαστο του οικογενειακού ασύλου
- Ελευθερία γνώμης και τύπου
- Προστασία της ιδιοκτησίας
- Δωρεάν εκπαίδευση

- Δεν κατοχυρώθηκε το δικαίωμα του “συνέρχεσθαι” και του “συνεταιρίζεσθαι”

Βασιλικές εξουσίες

- Συμμετοχή του βασιλιά στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας
- Αρχηγία του κράτους και του στρατού
- Όμως η ισχύς των πράξεών του μόνο με προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού

Άλλες διατάξεις:

- Δικαίωμα καθολικής ψηφοφορίας για άνδρες – παγκόσμια πρωτοπορία
- Ορισμός της εκλογικής διαδικασίας – έδιναν θετική ψήφο σε όσους υποψηφίους ήθελαν, ακόμα και διαφορετικών συνδυασμών
- Ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας – οι γερουσιαστές ισόβιοι, διορίζονταν από το βασιλιά

Σημασία του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας:

- Νέοι όροι για την πολιτική και κομματική δράση
- Ευρύ Πεδίο για τη συμμετοχή πολιτών και κομμάτων στο δημόσιο βίο
- Ο κοινοβουλευτισμός ρίζωσε στην Ελλάδα και ακολούθησε τους δικούς του δρόμους για να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας

Η παρακμή των “ξενικών” κομμάτων κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας

- Τα κόμματα έδειξαν συμπτώματα στασιμότητας και δεν ανταποκρίθηκαν στις νέες ανάγκες
- **Ρωσικό κόμμα:** Την περίοδο 1844-1864 ικανοποιήθηκαν τα αιτήματά του για την Ορθόδοξη εκκλησία επομένως δεν είχε λόγο ύπαρξης και επιπλέον δεν είχε θέσεις για πιο επίκαιρα θέματα.

Γαλλικό κόμμα: Κωλέττης

- 1. Επιδίωκε ενίσχυση του ρόλου του βασιλιά
- 2. Υπονόμευε τον κοινοβουλευτισμό
- 3. Χρησιμοποίησε βία και νοθεία για να ψηφιστεί από τους εκλογείς
- 4. Αδύνατος ο έλεγχος της εκτελεστικής εξουσίας
- 5. επέβαλε ένα είδος “κοινοβουλευτικής δικτατορίας”
- Μετά το θάνατο του (1847) το γαλλικό κόμμα πέρασε σε φάση παρακμής

Τακτική Όθωνα

- Προσπάθεια για ενίσχυση κυβερνητικών υποψηφίων στις εκλογές
- Σύγκρουση των κομμάτων αντιπολίτευσης με την Αυλή

Περίοδος Κριμαϊκού πόλεμου

Αγγλικό και Γαλλικό κόμμα:

- Έχασαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους μετά τη βίαιη συμπεριφορά Αγγλίας και Γαλλίας απέναντι στην Ελλάδα
- Ρωσικό κόμμα: μετά την ήττα της Ρωσίας αποδυναμώθηκε και σταδιακά εξαφανίστηκε από την πολιτική σκηνή

Η «νέα γενιά»

- Παρακμή ξενικών κομμάτων – ανάδειξη νέας γενιάς ανθρώπων, διαφορετική νοοτροπία και καταβολές
- Οι ηγετικές προσωπικότητες των ξενικών κομμάτων είχαν ζήσει σε άλλη πραγματικότητα (Τουρκοκρατία Επανάσταση)
- Για τη νέα γενιά αυτά ανήκαν στην ιστορία

Κοινωνικές συνθήκες που έφεραν τη μεταβολή

- Πολιτικές μεταβολές – πρωτόγνωροι ρυθμοί οικονομικής και τεχνικής ανάπτυξης
- Οικονομική και κοινωνική μεταβολή (μεταβολή της αντίληψης για τη ζωή)
- Αστικοποίηση- κοντά στα κέντρα λήψης αποφάσεων – δυνατότητα ενημέρωσης για τις εξελίξεις
- Μείωση των αναλφάβητων στον ανδρικό πληθυσμό και αύξηση των κοινωνικών εντάσεων
- Αύξηση των απαιτήσεων των ανθρώπων (κριτική των δυσλειτουργιών του κράτους και της καθυστέρησης του συγκριτικά με τις χώρες της Δύσης)
- Επιθυμία συμμετοχής στα κοινά

Κριτική της νέας γενιάς

- Έντονη κριτική στους παλαιότερους
- Κριτική στο πολίτευμα και στην Αυλή – ο βασιλιάς: πολιτικά ατάλαντος

Τέλος δεκαετίας του 1850: συνολική δυσαρέσκεια μεγάλων τμημάτων πληθυσμού για την οικονομική δυσπραγία και τη δυσλειτουργία του πολιτικού συστήματος

Αντιπολιτευτικοί όμιλοι

Αιτήματα

- Ελεύθερες εκλογές
- Φορολογική μεταρρύθμιση και ελάφρυνση αγροτών
- Κρατικές επενδύσεις σε έργα υποδομής
- Ίδρυση αγροτικών τραπεζών
- Απλούστερη διοίκηση
- Εκφραστής : Αλέξανδρος Κουμουνδούρος

Φεβρουάριος 1862: Επανάσταση για την απομάκρυνση του βασιλιά

Συμμετείχαν:

- Αξιωματικοί
- Άνεργοι απόφοιτοι πανεπιστημίου που δεν ήθελαν να εργαστούν στην αγροτική βιοτεχνική παραγωγή (κοινωνικά αδικημένοι
- Άτομα ανωτέρων κοινωνικών στρωμάτων που ζητούσαν ενεργότερη συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα

12 Οκτωβρίου 1862: Απομάκρυνση του Όθωνα

Η Εθνοσυνέλευση του 1862-1864

- 1862: εκλογές για αντιπροσώπους της Εθνοσυνέλευσης για νέο σύνταγμα (υποψήφιοι από τοπικά ψηφοδέλτια χωρίς κομματικές παρεμβάσεις)

Παρατάξεις:

- Πεδινοί
- Ορεινοί

Πεδινοί

Ηγέτης: Δημήτριος Βούλγαρης

- Υπονόμευσε τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς
- Δημιούργησε σώμα πραιτωριανών

Οπαδοί:

1. Όσοι είχαν διοριστεί παράνομα στο στρατό και τη διοίκηση
2. Άνεργοι πτυχιούχοι
3. μικροκαλλιεργητές

Ορεινοί

- Ηγέτες: Δ. Γρίβας – Κ. Κανάρης
- Στόχος: αντίσταση στην πολιτική των πεδινών
- Οπαδοί:
- Μικροκαλλιεργητές
- Κτηνοτρόφοι
- Έμποροι
- πλοιοκτήτες

Μικρότεροι πολιτικοί σχηματισμοί

Εθνικόν Κομιτάτον (Επαμεινώνδας Δεληγιώργης)

- Ανάπτυξη κοινοβουλευτισμού
- Εκσυγχρονισμός της χώρας
- Οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση το στρατό

Εκλεκτικοί

- Ετερόκλητη παράταξη εξεχόντων πολιτικών, λογίων και αξιωματικών με μετριοπαθείς θέσεις
- Διαμεσολαβούσε μεταξύ των παρατάξεων και υποστήριζε σταθερές κυβερνήσεις

Ο Γεώργιος Α΄ της Ελλάδας

Γλυξβούργοι (Glucksburg)

Δυναστεία η οποία βασίλευσε κατά διαστήματα στην Ελλάδα από το 1864 μέχρι το 1967.

Σύνταγμα 1864

Διατάξεις:

- Βασιλευόμενη Δημοκρατία
- Λαϊκή κυριαρχία
- Άμεση, μυστική και καθολική (για τους άνδρες) ψήφος με σφαιρίδια
- Ανεξαρτησία της δικαιοσύνης
- Ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι
- Αποτελέσματα: Σεβασμός της λαϊκής ετυμηγορίας / Ανάπτυξη εγχώριας πολιτικής ηγεσίας και διανόησης

- Η Εθνοσυνέλευση επέβαλε την αρχή να προέρχεται η κυβέρνηση από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία
- Ο βασιλιάς έδινε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης(κυβερνήσεις της αρεσκείας του)
- 1875: αρχή δεδηλωμένης (Χ. Τρικούπης)

Συγκρότηση δύο κομμάτων εξουσίας κατά το πρότυπο της Αγγλίας για να λυθεί το πρόβλημα της πολιτικής αστάθειας. Ο βασιλιάς θα αναθέτει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μόνο σε πολιτικό που θα έχει τη «**δεδηλωμένη**» εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών.

Χαρίλαος Τρικούπης, ο πρώτος κοινοβουλευτικός άνδρας της χώρας

Πώς η Ελλάδα υιοθέτησε δημοκρατικούς και κοινοβουλευτικούς θεσμούς;

- καθεστώς απόλυτης μοναρχίας
- δεν είχε αξιόπιστο κρατικό μηχανισμό, εκτενή αστική τάξη, ιστορική αριστοκρατική αντιπροσώπευση, βιομηχανική εργατική τάξη, διανόηση αστική κουλτούρα
- Σύνταγμα 1844: δεν εδραιώθηκε ο κοινοβουλευτισμός αλλά κάποιοι θεσμοί: Βουλή
- Με εκλεγμένα μέλη ανά τριετία, Γερουσία με ισόβια μέλη από τον μονάρχη. 1847: Δικαίωμα ψήφου σε όλους τους άντρες (Γαλλία 1875, Βρετανία 1918 κλπ.)
- 1864 μετά την έξωση του Όθωνα, αναγνωρίζει το δικαίωμα στο μονάρχη να διαλύει τη βουλή και να διορίζει κυβερνήσεις μειοψηφίας